

Yarımçıq ömrün həzin notları

❑ *Onu xatırlamamaq, sevməmək mümkün deyil. Özümüzə olmasa da, hər gün radio və televiziya bu istedadlı pianoçu və bəstəkarın mahnılarını dinləyir, yaxud musiqi bəstələdiyi filmlərə baxır. Yaradıcılığının çiçəkləndiyi bir vaxtda- 1994-cü il mart ayının 19-da erməni cəlladlarının Bakıda törətdikləri terrorun qurbanı oldu. Rafiq Babayev 1936-cı il martın 31-də doğulmuşdu. Martın 31-i də məlum tarixdir. 1918-ci ilin həmin günü qansız ermənilər Bakı qırğını törətmişdilər. Rafiqin doğulduğu tarix də həmin günə təsadüf etmişdi. Atası Fərzi Babayevin ağılına haradan gələydi ki, yenicə dünyaya göz açan oğlu nə vaxtsa erməni terrorunun qurbanı olacaq...*

Rafiq Babayev 1959-cu ildə Bakı Konservatoriyasını bitirdikdən sonra həmin qrupun musiqi rəhbəri kimi, Sovet İttifaqının müxtəlif şəhərlərinə uzunmüddətli qastrol səfərlərinə çıxır. Bakıya qayıdandan sonra görkəmli müğənni Rəşid Behbudovla tanış olur. Rəşid Behbudov Mahnı Teatrını yaradanda Rafiq Babayevi bu teatrın musiqi rəhbəri vəzifəsinə dəvət edir. Az zaman içərisində onlar teatrlaşdırılmış böyük konsert

1991-ci ildə Rafiq Babayev "Cəngi" folklor-caz kollektivini təşkil edib və musiqi layihələrinin həyata keçirilməsinə kömək edən səsyazma studiyası yaradıb. O, folklor çalğı alətlərindən istifadə etməklə, onları qeyri-adi harmoniya ilə zənginləşdirərək, dünyanın ilk baxışda bir-birinə zidd cəhətlərinə - Qərbə və Şərqə xas olan musiqini melodik tərzdə birləşdirərək gözəl kompozisiyalar yaradırdı.

Rafiq Babayev kino sahəsində də məhsuldar çalışırdı. Mütəxəssislərin fikrincə onun kinoya gəlişi ilə filmlərdə bir musiqi sərbəstliyi elementi yarandı. Elə buna görə də musiqinin əvvəlcədən yazılması tələbi arxa plana keçdi və sözün yaxşı mənasında, musiqi ilə bağlı qərarlar qəbul edilməsində improvizasiya imkanı yarandı. Bu, filmin səs palitrasını ölçüyəgəlməz dərəcədə genişləndirdi. Bu baxımdan filmlər get-gedə bir-birindən maraqlı olurdu. Oqtay Mirqasımovun "Gümüşü furqon", "Başa düşmək istəyirəm" filmlərinə Rafiqin musiqisini yazanda tamamilə gözlənilməz halda, elə studiyada musiqi ilə bağlı qərarlar qəbul edirdi. Rejissor da orada idi və Rafiq onunla məsləhətləşərək, əlüstü hər şeyi dəyişə bilirdi. Yəni müəyyən mühüm dramaturji tapıntılar bilavasitə studiyada, səsyazma zamanı yaranmışdı. Bəstəkarın "1001-ci qastrol", "Alman klinikasına şəxsi səfər", "Anlamaq istəyirəm" bədii

filmlərinə, "Abşeron bağları" silsiləsindən onlarca sənədli film eyni zamanda, Azərbaycan haqqında bir sıra sənədli filmlərə musiqi bəstələmişdir. Bu filmlər bu gün Rafiq Babayevin kino musiqisinin necə bənzərsiz yaradıcısı olduğunu təsdiq edir.

Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanın musiqi mədəniyyəti tarixində xüsusi yeri olan Xalq artisti, cazmen, pianoçu, bəstəkar Rafiq Babayevin yaradıcılığından bəhs edən musiqi albomu hazırlayıb. 2008-ci il aprelin 11-də Heydər Əliyev Fondunun prezidenti Mehriban Əliyevanın iştirakı ilə layihənin təqdimatı keçirilib.

MDB ölkələrinin və Azərbaycanın dövlət arxivlərindən toplanmış materiallar əsasında hazırlanmış alboma Rafiq Babayevin həyat və yaradıcılığından bəhs edən kitab, nadir videoyazılar olan 2 DVD və sənətkarın əsərlərindən ibarət 8 CD daxildir. Disklər SONY firmasının Avstriyadakı studiyasında müasir texnologiya əsasında təmizlənərək yazılıb. Kitabdakı mətnlər üç dildə - Azərbaycan, rus, ingilis dillərində verilib. Kitab sənətkarın həyatının müxtəlif anlarını əks etdirən fotoşəkillərlə zəngindir.

Xalq artisti, istedadlı bəstəkarın xatirəsini Azərbaycan xalqı heç zaman unutmayacaq.

M.MÜKƏRRƏMOĞLU,
"Xalq qəzeti"

Bu xəbər bütün Azərbaycanı sarsıtmışdı. Həmin gün kinostudiyada, Mahnı Teatrında onu axtarırdılar. Məşqləri onsuz başlamaq mümkün deyildi. Amma o daha yox idi. Azərbaycan matəm içərisində idi. Bəstəkarın qızı həmin günü belə xatırlayırdı: "Qəflətən güclü külək başladı. Göyün üzü boz-qara rəngə büründü. Qəfil bir xəbər eşitdim: metronun "20 Yanvar" stansiyasında qatar partladılıb. Atamın iş yeri "20 Yanvar" stansiyasının yaxınlığında idi. Amma bu xəbəri onunla əlaqələndirmək heç ağılıma da gəlmirdi. Mənə elə gəlirdi ki, sadəcə olaraq, belə şey ola bilməz.

Həmin günə qədər Rafiq Babayev musiqi ilə həmahəng olan ömrü-

nün sakit günlərini yaşayırdı. Onun sənət yolu təhsil aldığı 160 nömrəli məktəbdən başlamışdı. Rafiq ilk caz kvartetini də məhz bu məktəbdə yaratmışdı. 1950-ci ildə həmin məktəbi bitirəndən sonra A.Zeynallı adına Musiqi Məktəbinin fortepiano sinfinə daxil olub, R.S.Levinanın sinfində təhsil alıb. Eyni zamanda, təhsil aldığı illərdə o, Xalq Çalğı Alətləri Ansamblının musiqi rəhbəri vəzifəsində işləyir, caz musiqisi ilə maraqlanır və improvizasiya ustalığını təkmilləşdirirdi. 1954-cü ildə buraxılış imtahanında onun ifa etdiyi proqrama klassik əsərlərlə yanaşı, amerikalı caz pianoçusu Bill Evensin kompozisiyası da daxil edilmişdi. Sonradan özünü bütünlüklə caz musiqisinə həsr edən

proqramı hazırlamağa başlayırlar. Tamaşa böyük uğur qazanır, bundan sonra teatr onun iştirakı ilə yeni repertuarlar hazırlayır. Bütün bu illər ərzində Rafiq caz musiqisi sahəsində yaradıcı işini də davam etdirir, bu işlə fasiləsiz məşğul olur, caz festivallarında iştirak edir. 1967-ci ildə Tallin şəhərində keçirilən Beynəlxalq Caz Festivalında Rafiq Babayevin ansamblı laureat olur. Onun "Bayatı-kürd" ladında ifa etdiyi kompozisiya xüsusi qeyd edilir.

Həmin illərdə Rafiq Babayev ictimai işlərlə də məşğul olur, müxtəlif müsabiqələr, baxış və festivallar təşkil edir. Onun bütün yaradıcılıq fəaliyyəti gənc instrumental musiqiçi və vokalçılarla pedaqoji işlə həmişə bağlı olmuşdur.